

Sygn. akt VIII *Pa* 177/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Sędziowie:	SSO Jolanta Łanowy SSR del. Renata Stańczak (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016r. w Gliwicach

sprawy z powództwa S. F. (F.)

przeciwko T. K. (K.)

o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe i dodatek nocny

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 10 marca 2015 r. **sygn. akt** IV P 616/12

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSR del. Renata Stańczak (spr.) (-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Jolanta Łanowy

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt: VIII Pa 177/15

UZASADNIENIE

Powód S. F. po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu domagał się od T. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) Agencja Usług (...) w L. zasądzenia kwoty 38.087,57 złotych tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 537,69 złotych, od dnia 11 października 2010 roku do dnia zapłaty,
 - 709,10 złotych, od dnia 11 listopada 2010 roku do dnia zapłaty,
 - 1.759,46 złotych, od dnia 11 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty,
 - 1.472,12 złotych, od dnia 11 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.913,06 złotych, od dnia 11 lutego 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 2.192,30 złotych, od dnia 11 marca 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.575,20 złotych, od dnia 11 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.299,25 złotych, od dnia 11 maja 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.161,22 złotych, od dnia 11 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.988,49 złotych, od dnia 11 lipca 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.902,06 złotych, od dnia 11 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.741,70 złotych, od dnia 11 września 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.824,20 złotych, od dnia 11 października 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.668,91 złotych, od dnia 11 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 2.090,00 złotych, od dnia 11 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 1.999,49 złotych, od dnia 11 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
 - 2.528,92 złotych, od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,
 - 2.093,56 złotych, od dnia 11 marca 2012 roku do dnia zapłaty,
 - 1.873,96 złotych, od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty,
 - 1.837,14 złotych, od dnia 11 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
 - 1.984,23 złotych, od dnia 11 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
 - 1.935,53 złotych, od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty,
- oraz kwoty 3.138,60 złotych tytułem dodatku za pracę w nocy wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:
- 54,73 złotych, od dnia 11 października 2010 roku do dnia zapłaty,
 - 86,01 złotych, od dnia 11 listopada 2010 roku do dnia zapłaty,
 - 135,46 złotych, od dnia 11 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty,
 - 117,79 złotych, od dnia 11 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 150,86 złotych, od dnia 11 lutego 2011 roku do dnia zapłaty,
 - 158,40 złotych, od dnia 11 marca 2011 roku do dnia zapłaty,

- 137,74 złotych, od dnia 11 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- 95,04 złotych, od dnia 11 maja 2011 roku do dnia zapłaty,
- 75,43 złotych, od dnia 11 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty,
- 150,86 złotych, od dnia 11 lipca 2011 roku do dnia zapłaty,
- 150,86 złotych, od dnia 11 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- 144,00 złotych, od dnia 11 września 2011 roku do dnia zapłaty,
- 144,00 złotych, od dnia 11 października 2011 roku do dnia zapłaty,
- 135,77 złotych, od dnia 11 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,
- 158,40 złotych, od dnia 11 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- 150,86 złotych, od dnia 11 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- 179,59 złotych, od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,
- 154,29 złotych, od dnia 11 marca 2012 roku do dnia zapłaty,
- 202,60 złotych, od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- 188,57 złotych, od dnia 11 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
- 195,92 złotych, od dnia 11 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
- 171,43 złotych, od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty,

Powód uzasadnił swoje stanowisko tym, iż był zatrudniony u pozwanego w pełnym wymiarze czasu pracy od dnia 10 września 2010 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku, na podstawie kolejno zawieranych umów o pracę na czas określony na stanowisku pracownika ochrony fizycznej. Powód podniósł, że ma orzeczony stopień niepełnosprawności, a jego norma czasu pracy wynosiła 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo. Powód wskazał, że w związku z potrzebami pracodawcy zmuszony był świadczyć pracę w godzinach nadliczbowych oraz w nocy w tym w soboty i niedziele, za co pracodawca nie wypłacił mu wynagrodzenia.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Na uzasadnienie pozwany wskazał, że zatrudnił S. F., jednakże otrzymywał on wynagrodzenie w wysokości określonej na listach płac. Podał również, że w zamian za przedłużony czas pracy powód otrzymywał dni wolne od pracy, a także że czas pracy powoda podzielony był na czas rzeczywistej pracy oraz czas dyżuru w miejscu pracy. Pozwany argumentował, że przedstawione przez powoda wyliczenie wynagrodzenia za pracę jest nieprawidłowe, a przedłożone przez powoda grafiki są podrabiane i przepisane. Nadto pozwany wskazał, że kontrolki czasu pracy przedłożone przez powoda nie stanowiły ewidencji czasu pracy stosowanej przez pozwanego.

Wyrokiem z dnia 10 marca 2015 roku Sąd Rejonowy w Z., sygn. akt: IV P 616/12 w punkcie 1 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 36.342,29 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych za okres od dnia 10 września 2010 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku, wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 159,54 zł od dnia 11 października 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 65,76 zł od dnia 11 listopada 2010 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 1.704,70 zł od dnia 11 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.472,12 zł od dnia 11 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.913,06 zł od dnia 11 lutego 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2.192,30 zł od dnia 11 marca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.575,20 zł od dnia 11 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.073,85 zł od dnia 11 maja 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.161,22 zł od dnia 11 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.988,49 zł od dnia 11 lipca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.902,06 zł od dnia 11 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.741,70 zł od dnia 11 września 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.824,20 zł od dnia 11 października 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.544,99 zł od dnia 11 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2.090 zł od dnia 11 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.999,49 zł od dnia 11 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2.528,92 zł od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.854,53 zł od dnia 11 marca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.873,96 zł od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.756,44 zł od dnia 11 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.984,23 zł od dnia 11 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.935,53 zł od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty.

W punkcie 2 wyroku Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.138,60 zł tytułem dodatku do wynagrodzenia za pracę w porze nocnej, za okres od dnia 10 września 2010 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku, wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 54,73 zł od dnia 11 października 2010 roku do dnia zapłaty
- od kwoty 86,01 zł od dnia 11 listopada 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 135,46 zł od dnia 11 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 117,79 zł od dnia 11 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 150,86 zł od dnia 11 lutego 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 158,40 zł od dnia 11 marca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 137,74 zł od dnia 11 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 95,04 zł od dnia 11 maja 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 75,43 zł od dnia 11 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 150,86 zł od dnia 11 lipca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 150,86 zł od dnia 11 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 144 zł od dnia 11 września 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 144 zł od dnia 11 października 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 135,77 zł od dnia 11 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 158,40 zł od dnia 11 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 150,86 zł od dnia 11 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 179,59 zł od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 154,29 zł od dnia 11 marca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 202,60 zł od dnia 11 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 188,57 zł od dnia 11 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 195,92 zł od dnia 11 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 171,43 zł od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty.

W punkcie 3 wyroku Sąd Rejonowy umorzył postępowanie w części, w której powód ograniczył swoje żądanie. Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie w pkt. 4 wyroku. W punkcie 5 wyroku zasądzone od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, zaś w 7 orzeczenia nakazano pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Zabrze kwotę 3.482,45 zł tytułem kosztów sądowych. Sąd Rejonowy wyrokowi w punkcie 1 i 2 nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 1.500 złotych (punkt 6 wyroku).

Sąd I instancji ustalił, że powód był zatrudniony u pozwanego T. K. prowadzącego Agencję Usług (...) w L. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika ochrony fizycznej w oparciu o umowę o pracę na okres próbny od dnia 10 września 2010 roku do dnia 9 grudnia 2010 roku, a następnie na podstawie umowy o pracę na czas określony od dnia 10 grudnia 2010 roku do dnia 9 grudnia 2012 roku. Powoda obowiązywał 7 godzinny dzień pracy oraz przeciętnie 35 godzinny tydzień pracy w jednomiesięcznym okresie rozliczeniowym.

Według ustaleń Sądu I instancji pozwany zobowiązał się realizować zadania w zakresie usług ochrony osób i mienia, usługi porządkowo - czystościowej, usług ochrony osobistej, organizacji imprez integracyjno - szkoleniowych, szkolenia personelu i reklamy na obiektach należących do (...) Spółki Akcyjnej w Z., przy obiekcie położonym w G. przy ul. (...) oraz w Z. przy ul. (...).

Sąd I instancji ustalił, że usługi ochroniarskie w Z. przy ul. (...) miały być świadczone od poniedziałku do soboty od godziny 15:00 do godziny 7:00, natomiast w soboty, niedziele i święta całodobowo. Natomiast na obiekcie przy ul. (...) usługi w zakresie ochrony wykonywane były całodobowo, przy czym umowa wskazywała, że czas realizacji usług zabezpieczenia i ochrony, interwencji od godziny 7:00 do godziny 19:00, natomiast godziny od 19:00 do 7:00 wskazane zostały jako dyżur na obiekcie. Spółka (...) Sp. z o.o. w L. miała zawartą umowę z (...) Spółką Akcyjną w Z., w ramach której zobowiązała się do wykonywania usług dozoru i ochrony mienia oraz usług porządkowo

- czystościowych na szczegółowo wskazy obiektach należących do zleceniodawcy, w tym również na obiektach na których prace świadczył powód.

Zgodnie z ustaleniami Sądu I instancji w okresie od dnia 10 września 2010 roku do dnia 11 stycznia 2011 roku głównie na obiekcie położonym w G. przy ul. (...) powód faktycznie pracował przez 24 godziny, po których 48 godzin miał wolnych. W razie konieczności powód w tym okresie zastępował pracowników świadczących również pracę przy ochronie obiektów przy ul. (...). Sąd ustalił, że na obiekcie przy ul.(...) w Z. pracownicy świadczyli pracę od poniedziałku do piątku od 15.00 do 7.00, a w soboty, niedziele i święta całodobowo.

Sąd Rejonowy w Z. poczynił ustalenia odnośnie zakresu obowiązków powoda, do których należało kontrolowanie ruchu osobowego, wydawanie i przyjmowanie kluczy, udostępnianie pracownikom (...) listy obecności, wydawanie przepustek parkingowych dla klientów, kontrola pojazdów i osób przybywających na teren zakładu, włączanie i wyłączanie oświetlenia oraz wykonywanie patroli na obiekcie. Ponadto na obiekcie przy ul. (...) pomiędzy godziną 19:00, a godziną 7:00 powód musiał wykonać około sześciu patroli, a dodatkowo w tych godzinach zobowiązany był do podejmowania interwencji doraźnych w razie zaistnienia takiej konieczności. Patrol wykonywany był przez około 20 do 30 minut, przy czym na bramie wjazdowej na obiekcie cały czas musiał być obecny jakiś pracownik ochrony.

Z kolei zgodnie z ustaleniami Sądu I instancji na obiekcie w Z. przy ul. (...) były dwa posterunki, na których pracownicy ochrony musieli być obecni przez cały czas, a w każdym dniu pracowało tam dwóch pracowników. Również na tym obiekcie powód zobowiązany był do odbywania patroli w dni powszednie średnio 7 patroli na zmianie, a w weekendy 13 patroli.

Sąd Rejonowy ustalił, że charakter pracy jaką wykonywał powód przed godziną 19:00 nie różnił się niczym od pracy wykonywanej po godzinie 19.00. Tym niemniej po godzinie 22:00 na posterunku w biurówcu w zasadzie pracownicy (...) już się nie pojawiali, natomiast na posterunku na parkingu cały czas odbywał się ruch.

Sąd Rejonowy w Z. ustalił, że grafiki czasu pracy na obiekcie przy ul. (...) przygotowywał D. K. w taki sposób, że wszystkie godziny ochrony rozdzielano pomiędzy pięć osób świadczących w spornym okresie pracę dla pozwanego. (...) pracy został narzucony z góry przez pracodawcę, bowiem tego wymagała umowa podpisana z (...), grafiki były znane koordynatorowi J. C. (1). Na obiekcie (...) przy ul. (...) grafiki ustalane były przez pracowników w uzgodnieniu z koordynatorem.

Sąd I instancji ustalił nadto, że za wykonaną pracę pracownicy otrzymywali wynagrodzenie za faktycznie przepracowane godziny bez dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych. Powód otrzymał wynagrodzenie w okresie od września 2010 roku do 29 lutego 2012 roku w kwocie 4,50 złotych netto za godzinę, a od marca 2012 roku do 30 czerwca 2012 roku w kwocie po 5,50 złotych netto za godzinę. Według ustaleń Sądu I instancji na polecenie pracodawcy osoby zatrudnione przez pozwanego odnotowywały w dziennikach zdarzeń, że w dni powszednie w godzinach od 15:00 do 19:00 pełniły służbę, a od 19:00 do 7:00 dyżur, natomiast w weekendy służbę pełniły od godziny 7:00 do 19:00, a dyżur od godziny 19:00 do 7:00.

Zgodnie z ustaleniami Sądu I instancji w okresie spornym powód pracował w godzinach nadliczbowych, przekraczając obowiązujące go normy czasu pracy. We wrześniu 2010 roku powód przepracował 84 godziny, w październiku 2010 roku - 112 godzin, listopadzie 2010 - 216 godzin, w grudniu 2010 roku - 244 godziny, w styczniu 2011 - 240 godzin, w lutym 2011 roku - 240 godzin, w marcu 2011 roku - 240 godzin, w kwietniu 2011 roku - 186 godzin, maju 2011 roku - 204 godziny, w czerwcu 2011 roku - 240 godzin, w lipcu, sierpniu i wrześniu 2011 roku - po 240 godzin w każdym miesiącu, w październiku 2011 roku - 216 godzin, w listopadzie i grudniu 2010 roku po 240 godzin w każdym miesiącu, w styczniu 2012 roku - 264 godziny, w lutym 2010 roku - 216 godzin, w marcu 2012 roku 240 godzin, w kwietniu 2012 roku - 200 godzin, w maju 2012 roku - 224 godziny, a w czerwcu 2012 roku - 213 godzin.

Sąd Rejonowy ustalił, że za pracę świadczoną w okresie od dnia 10 września 2010 roku do 30 czerwca 2012 roku powód powinien otrzymać wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych w kwocie 36.853,40 złotych. Powód pomimo

świadczenia pracy w porze nocnej nie otrzymał w spornym okresie wynagrodzenia z tego tytułu, które należne było w wysokości 3.138,60 złotych za 1.632 godziny pracy w porze nocnej.

Sąd I instancji stan faktyczny ustalił na podstawie dowodów z dokumentów w postaci akt osobowych powoda, umowy k. 203 i n., grafików służb k. 12 i n., dziennika zdarzeń k. 171 i n., dziennika zdarzeń - załącznik do pisma procesowego pozwanego z dnia 04 listopada 2013 roku. Ponadto Sąd I instancji oparł się na zeznaniach świadków M. P. k. 262v., D. K. k. 262, J. M. k. 279v., częściowo J. C. (1) k. 224v. i n., J. T. k. 263v., zeznaniach powoda k. 285 i n., częściowo opinii biegłego sądowego z zakresu wynagrodzeń M. L. 299 i n. Sąd I instancji podnosił, że oparł się na pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu wynagrodzeń M. L. dokonując jedynie korekt rachunkowych tejże opinii. Sąd uznał, że w pozostałym zakresie opinia biegłego sądowego jest rzetelna i zasługuje na uwzględnienie, bowiem biegły dokonał szczegółowych wyliczeń czasu pracy powoda zgodnie z zaleceniami Sądu zawartymi w tezie dowodowej. Sąd Rejonowy czyniąc ustalenia pominął kontrolki czasu pracy prowadzone przez pozwanego, bowiem okolicznością bezsporną było to, że pracownicy pozwanego nie świadczyli pracy w godzinach od 8:00 do 16:00 i to jedynie w dni powszednie.

Sąd Rejonowy wskazał nadto, że nie dał wiary zeznaniom świadka J. C. (1) w zakresie, w jakim świadek ten twierdził, że pracownicy byli informowani o rozróżnieniu czasu pracy na czas pracy w ścisłym tego słowa znaczeniu oraz „czas dyżuru”. Zdaniem Sądu Rejonowego zeznania te pozostają w sprzeczności z zeznaniami pozostałych świadków, którzy spójnie logicznie i konsekwentnie wskazywali, że nie mieli świadomości takiego podziału czasu pracy, nadto pracownicy we wszystkich godzinach pracy zobowiązani byli do wykonywania takich samych czynności dla pracodawcy, zaś wpisy w dzienniku zdarzeń, były dokonywane szablonowo, na podstawie wpisów uczynionych we wcześniejszych okresach i zgodnie z poleceniem pracodawcy. Sąd I instancji podał, że nie dał wiary zeznaniom świadka J. C. (2), jak i pozwanego w części, w której twierdzili oni, że system czasu pracy na obiekcie przy ul. (...) opracowywali sami pracownicy bez uzgodnienia z pracodawcą, bowiem zasady logicznego myślenia, jak i doświadczenia życiowego pozwalają wykluczyć sytuację, w której sami pracownicy decydują o rozkładzie czasu pracy. Sąd I instancji nie dał również wiary zeznaniom pozwanego odnoszącym się do różnic w wykonywaniu obowiązków w trakcie służby i podczas „dyżuru” z uwagi na to, że pracownicy pozwanego obsługiwali różne posterunki, usytuowane w różnych miejscach, a charakter wykonywanej przez nich pracy przez cały czas był taki sam, ponadto zobowiązani oni byli przez cały czas pracy do dokonywania patroli w wyznaczonych godzinach oraz podejmowania interwencji.

W ocenie Sądu I instancji roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w zakresie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych z ograniczeniem do kwoty 36.342,29 zł oraz w przedmiocie dodatku nocnego w żądanej ostatecznie wysokości, to jest w kwocie 3.138,60 złotych.

Sąd Rejonowy podał, że błędne jest stanowisko pozwanego, zgodnie z którym dokonuje on podziału dnia pracy powoda na czas służby i czas dyżuru. Wbrew twierdzeniom pozwanego powód przez cały okres pełnienia obowiązków pracownika ochrony pozostawał w jego dyspozycji, w miejscu przez niego wskazanym, wykonując te same zadania. Zdaniem Sądu orzekającego nie sposób przyjąć, że powód w zależności od obiektu, na którym pełnił służbę pracował w różnych systemach czasu pracy, przy czym w każdym z nich czas pracy powoda podzielony był na godziny pracy i dyżuru w rozumieniu w art. 151⁵ § 1 k.p. Sąd I instancji podkreślił, że postępowanie dowodowe wykazało, że pracownicy cały czas wykonywali te same obowiązki, w tym zobowiązani byli do wykonania określonej z góry ilości patroli. Natomiast pełnienie dyżuru ma na celu wyłącznie zabezpieczenie ewentualnych potrzeb pracodawcy, a pracownik pozostaje jedynie w stanie pogotowia i nie wykonując innych, dodatkowych czynności.

Sąd I instancji zauważył, że powód nie był zobowiązany do pozostania w miejscu pracy, lecz zobowiązany był do wykonywania przez cały czas obowiązków należących do jego obowiązków pracowniczych, stanowiących treść łączącego strony stosunku pracy. Fakt, rozróżnienia przez pozwanego czasu pracy swoich pracowników na służbę i dyżur nie ma, w ocenie Sądu I instancji, znaczenia dla roszczeń pracownika o zapłatę wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. W świetle regulacji zawartych w art.128 § 1 k.p. oraz art. 151 k.p. cały czas pozostawania powoda w dyspozycji pracodawcy należy zaliczyć do jego czasu pracy.

Sąd I instancji wskazał, że nie jest zasadny zarzut pozwanego, że powód nie otrzymał polecenia pracy w godzinach nadliczbowych. Pozwany bowiem ustalając godziny pracy pracowników ochrony z góry przyjął, że będą oni wykonywali pracę ponad obowiązujące normy czasu pracy. Sąd orzekający zauważył, że liczba pracowników i osób pracujących na umowę zlecenia, a świadczących pracę na obiektach, na których świadczył pracę powód nie pozwalała na zabezpieczenie tych obiektów w taki sposób, aby możliwe było wykonanie umów łączących pozwanego z innymi podmiotami, o czym świadczą zapisy w grafikach służb i dziennikach zdarzeń. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwany miał świadomość i wiedzę, że pracownicy pracują dłużej niż obowiązujące ich normy czasu pracy, co również potwierdza wprowadzenie przez pozwanego fikcyjnej konstrukcji dyżuru, który miał na celu ominięcie przepisów dotyczących wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych.

W ocenie Sądu I instancji nie zasługiwały na uwzględnienie twierdzenia pozwanego związane z koniecznością rozliczenia godzin nadliczbowych powoda w stosunku 1:1 stosownie do regulacji art. 151² § 1 k.p. w związku z wnioskami powoda o udzielenie mu dnia wolnego od pracy w zamian za pracę w godzinach nadliczbowych, skoro pozwany wskazywał, że powód w ogóle nie świadczył pracy w godzinach nadliczbowych. Wyniki postępowania również nie wskazują, że powód składał wniosek pozwanemu o udzielenie mu czasu wolnego od pracy w zamian za czas przepracowany. Sąd I instancji nie uwzględnił także zarzutu pozwanego jakoby powód sam regulował sobie czas pracy dokonując wpisów w dzienniku zdarzeń, skoro to pracodawca organizuje pracę podległych mu pracowników wskazując miejsce i czas pracy. Ponadto zarzuty te są w ocenie Sądu Rejonowego bezpodstawne wobec twierdzeń pozwanego, jakoby powód nie świadczył pracy w godzinach nadliczbowych, a jedynie pełnił dyżur w miejscu pracy.

Sąd I instancji uwzględnił przy wyliczaniu należnego wynagrodzenia powoda, wyliczenia czasu pracy dokonane przez biegłego sądowego z zakresu wynagrodzeń M. L., przy czym wysokość poszczególnych należności skorygował, bowiem w wyliczeniach biegłego znalazły się błędy rachunkowe. Przeliczając stawkę wynagrodzenia za pracę ustaloną przez biegłego oraz ilość godzin nadliczbowych przepracowanych przez powoda w poszczególnych miesiącach Sąd Rejonowy skorygował opinię biegłego ustalając, że należne powodowi wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych za okres od dnia 10 września 2010 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku wynosi 36.342,29 złotych, przy czym za wrzesień 2010 roku - 159,54 złotych, październik 2010 roku - 65,76 złotych, listopad 2010 roku - 1.704,70 złotych, grudzień 2010 roku - 1.472,12 złotych, styczeń 2011 roku - 1.913,06 złotych, luty 2011 roku 2.192,30 złotych, marzec 2011 roku - 1.575,20 złotych, kwiecień 2011 roku - 1.073,85 złotych, maj 2011 roku - 1.161,22 złotych, czerwiec 2011 roku - 1.988,49 złotych, lipiec 2011 roku - 1.902,06 złotych, sierpień 2011 roku - 1.741,70 złotych, wrzesień 2011 roku - 1.824,20 złotych, październik 2011 roku - 1.544,99 złotych, listopad 2011 roku - 2.090 złotych, grudzień 2011 roku - 1.999,49 złotych, styczeń 2012 roku - 2.528,92 złotych, luty 2012 roku - 1.854,53 złotych, marzec 2012 roku - 1.873,96 złotych, kwiecień 2012 roku - 1.756,44 złotych, maj 2012 roku - 1.984,23 złotych i czerwiec 2012 roku w kwocie 1.935,53 złotych. Sąd I instancji zasądził na rzecz powoda wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych w wyżej wskazanych wartościach, a ponad kwotę 36.342,29 złotych powództwo oddalił.

Sąd I instancji na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie pierwotnie zgłaszonego żądania, które powód następnie ograniczył.

Sąd I instancji argumentował również, że powód bezspornie świadczył pracę w godzinach nocnych za co nie otrzymał należnego dodatku, a okoliczność ta nie była kwestionowana przez pozwanego, który częściowo uznał powództwo. Dlatego też Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo do kwoty żądanej przez powoda w piśmie procesowym z dnia 30 stycznia 2015 roku. Sąd Rejonowy zasądził kwotę 3.138,60 zł tytułem dodatku do wynagrodzenia za pracę w porze nocnej, jako że powód w spornym okresie przepracował 1.632 godziny w porze nocnej. Sąd I instancji orzekł także o odsetkach na podstawie art. 481 k.c. w związku z art. 300 k.p. Sąd Rejonowy w Z. również orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c., art. 113 ust. 1 w związku z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i § 6 pkt. 5 i § 11 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Sąd I instancji w oparciu o art.477² k.p.c. nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia powoda.

W apelacji od wyroku pozwany T. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) Agencja Usług (...) w L. zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo w pkt. 1 i 2, w zakresie orzeczenia o kosztach w pkt. 5 i 7 wyroku, a także co do nadania wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności w pkt. 6 sentencji i zarzucił orzeczeniu:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik postępowania, a mianowicie art. 233 kodeksu postępowania cywilnego, przez:

- dokonanie oceny dowodów, w szczególności zeznań świadków w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego w odniesieniu do stwierdzenia, że: praca jaką wykonywały osoby zatrudnione przez pozwanego przed godz. 19.00 niczym nie różniła się od pracy wykonywanej po godzinie 19.00,

- odmowę wiary świadka J. C. (1) w zakresie stwierdzenia przez niego, że pracownicy sami rozróżniali w dzienniku zdarzeń godziny służby i dyżuru,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 151⁵ § 1 k.p., polegającą na stwierdzeniu, że dyżury pełnione przez powoda w godzinach od 19.00 do godziny 7.00 nie stanowiły dyżuru w rozumieniu cytowanego przepisu.

Pozwany T. K. wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie roszczeń powoda w stosunku do pozwanego zasądzonych w pkt. 1 sentencji, oddalenie roszczeń powoda w zakresie kosztów w pkt. 4 i pkt. 6 sentencji, a także uchylenie rygoru natychmiastowej wykonalności w pkt. 5 sentencji oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. Ewentualnie domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

Zdaniem apelującego Sąd I instancji dokonał nieuzasadnionej oceny dowodów postępowania, a także niewłaściwie zinterpretował pojęcie dyżuru na podstawie ustalonego przez siebie stanu faktycznego. T. K. podkreślił, że powód w godzinach od 15.00 do 7.00 pełnił dyżur w rozumieniu art. 151⁵ § 1 k.p. Wskazywał również, że kontrolki czasu pracy i grafiki służb nie są dokumentami pozwanego i nie mogą stanowić dowodu w postępowaniu.

W odpowiedzi na apelację powód S. F. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W ocenie powoda wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu i odzwierciedla stan faktyczny w sprawie, a Sąd Rejonowy dokonał należytej oceny dowodów postępowania. S. F. podnosił, że nie występowało rozróżnienie w zasadach świadczenia przez niego pracy przed i po godzinie 19.00.

Sąd II instancji zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, nie zawiera bowiem jakichkolwiek argumentów, które mogłyby skutecznie podważyć ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy.

Zaskarżone orzeczenie jest trafne i zyskuje pełną aprobatę Sądu II instancji.

Sąd Rejonowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego i oceny prawnej, a rozstrzygnięcie swoje również prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Rejonowy (w tym również ocenę zeznań świadka J. C. (1)) uznając, iż nie przekracza ona granic swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art.233 k.p.c. i ostatecznie przyjął ją za własną.

Zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zasada swobodnej oceny dowodów jest jedną z podstawowych reguł procesu cywilnego. Odnosi się ona zarówno do wyboru określonych środków dowodowych jak i do sposobu ich przeprowadzenia. Ramy swobodnej oceny dowodów określone w art. 233 § 1 k.p.c. wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie rozważenia zebranego materiału. Dając lub odmawiając wiary dowodom kieruje się wyłącznie własnym przekonaniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dn. 10 czerwca 1999 roku II UKN 685/98 OSNP 2000/17/655, wyrok Sadu Najwyższego z dn. 29 września 2000 roku V CKN 94/00, LEX 52589, wyrok Sądu Najwyższego z dn. 14 grudnia 2001 roku V CKN 561/00, LEX 52713).

Wskazać należy, że w myśl utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego sporządzonego zgodnie z wymaganiami art.328§2 k.p.c. spotyka się z pełną aprobatą sądu drugiej instancji to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia (OSNP z 1998r., z.3, poz.104, OSNP z 1999r. z.24 , poz.776, OSNP z 2000r. z.4, poz.143).

Sąd Okręgowy w całości podzielił ustalenia faktyczne dokonane w sprawie przez Sąd Rejonowy czyniąc je podstawą swojego rozstrzygnięcia. Sąd I Instancji w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności. Sąd Okręgowy nie podziela zarzutów zawartych w apelacji pozwanego.

Spornym w sprawie było czy powód we wskazanym okresie świadczył pracę jedynie w godzinach nadliczbowych, czy tak jak twierdził pozwany - pełnił dyżury w godzinach od 19.00 do 7.00. Matematycznych wyliczeń sporządzonych przez biegłego, a skorygowanych następnie przez Sąd I instancji, pozwany w apelacji nie kwestionował.

Słusznie Sąd Rejonowy przyjął w oparciu o wskazane dowody, w tym zeznania świadków, że powód świadczył pracę na rzecz pozwanego przez 24 godziny na dobę przy ochronie obiektu przy ul.(...) oraz w godzinach od 15.00 do 7.00 od poniedziałku do piątku i 24 godziny na dobę w weekendy i dni wolne od pracy i święta na obiekcie przy ul.(...). W czasie pracy, powód był zobowiązany do wykonywania przez cały czas tych samych obowiązków należących do jego obowiązków pracowniczych, stanowiących treść łączącego strony stosunku pracy.

Zgodnie z art. 151⁵ § 1 k.p. dyżur jest wynikającym ze stosunku pracy świadczeniem pracownika na rzecz pracodawcy polegającym na pozostawaniu poza normalnymi godzinami pracy – w wyznaczonym czasie i miejscu – w stałej gotowości do wykonywania pracy wynikającej z umowy o pracę oraz na ewentualnym wykonywaniu w tym czasie prac, dla których dyżur został ustalony. Tym samym w czasie pełnienia dyżuru pracownik pozostaje tylko w stanie gotowości do świadczenia pracy i w zasadzie nie wykonuje równocześnie żadnych dodatkowych czynności. Obowiązek pełnienia dyżuru to jest zobowiązanie pracownika do wykonania, w interesie zakładu pracy, w szczególnych i wyjątkowych sytuacjach, czynności wykraczających poza normalne godziny pracy. Dyżur, podczas którego pracownik przez cały czas lub większość czasu świadczy pracę, nie jest dyżurem w rozumieniu cytowanego przepisu. Celem dyżuru jest bowiem zabezpieczenie ewentualnych potrzeb pracodawcy, np.w razie zagrożenia wystąpienia awarii użytkowanych przez pracodawcę urządzeń.

W świetle twierdzeń pozwanego należałoby hipotetycznie przyjąć, że wyjątkowe, nadzwyczajne okoliczności, ze względu na które może być zarządzony dyżur, zdarzały się u pozwanego non stop w okresie zatrudnienia powoda. Wręcz zatrudniając powoda pozwany wychodził z założenia, że po każdej zmianie, w tym 12 godzinnej, będą zachodziły wyjątkowe sytuacje i powód będzie zmuszony pozostawać przez kolejne 12 godzin na dyżurze. Takie twierdzenia

pozwanego nie mogą się ostać w świetle zgromadzonego w sprawie wiarygodnego materiału dowodowego, ale również zasad doświadczenia życiowego i logiki.

Dzienniki zdarzeń, na które powołuje się pozwany nie stanowią ewidencji czasu pracy w rozumieniu obowiązujących przepisów. Jest to dziennik, w którym pracownicy opisywali zdarzenia zaistniałe w czasie pracy - służby. Artykuł 149 k.p. nakłada obowiązek prowadzenia ewidencji czasu pracy na wszystkich pracodawców niezależnie od rodzaju działalności oraz poziomu zatrudnienia. Ewidencja czasu pracy prowadzona jest w celu prawidłowego ustalania przysługującego pracownikowi wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń związanych z pracą. Pracodawca, który nie prowadzi ewidencji czasu pracy, dopuszcza się wykroczenia przeciwko prawom pracownika (art. 281 pkt 6 k.p.). Niewywiązanie się przez pracodawcę z obowiązku prowadzenia ewidencji czasu pracy, powoduje dla niego niekorzystne skutki, gdy pracownik udowodni swe twierdzenia przy pomocy innych środków dowodowych niż dokumentacja dotycząca czasu pracy (np. zeznań świadków, grafików, harmonogramów itp.). Za co najmniej nierzetelną należy uznać ewidencję czasu pracy powoda prowadzoną przez pozwanego (vide kontrolki czasu pracy złożone przez pozwanego do akt przy piśmie z dnia 2.01.2013 roku – k.55 – 76 akt) szczególnie, że dokumentuje ona rzekome godziny pracy powoda od 8.00 do 15.00 lub 16.00. Skoro tak, to powód miał prawo zgłaszać wszelkie możliwe środki dowodowe na wykazanie swoich twierdzeń. Dziennik zdarzeń, z przyczyn podanych przez Sąd I instancji, nie stanowi dowodu na okoliczność pełnienia przez powoda dyżurów.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd Okręgowy uznał zarzuty apelacji pozwanego za bezzasadne, sprowadzające się do nieuzasadnionej polemiki ze słusznym wyrokiem Sądu I instancji i stąd z mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

W punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w oparciu o zawartą w przepisie art. 98 kpc zasadę odpowiedzialności za wynik procesu mając na względzie, że pozwany przegrał niniejszy proces w całości, a także § 11 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.t.j. z 2013r., poz.490 z późn.zm.).

(-) SSR del. Renata Stańczak (-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Jolanta Łanowy

(spr.) Sędzia Przewodnicząca Sędzia